

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

אחרון של פסח, ה'תשל"ה

חלק ג – יוצא לאור לש"פ קדושים, וא"ו אייר, ה'תשפ"ב

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתיים לבריאה

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

פתח דבר

לקראת ש"פ קדושים, וא"ו אייר הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק שלישי מהתוועדות אחרון של פסח ה'תשל"ה, הנחה בלתי מוגה (חלק ראשון י"ל לימים אחרונים דחג הפסח, חלק שני י"ל לש"פ אחרי).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ב' אייר, ה'תשפ"ב,
מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2022 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5782 • 2022

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

יז. בין הענין ד"גאלת שבט נחלתך" לענין ד"הר ציון זה שכנת בו" — הלכו בני" דרך ארוכה, כמ"ש¹⁶³ "ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים" אלא "ויסב גו' דרך המדבר", ושם עסקו בני" בבירור ניצוצות הקדושה כו'.

וזהו גם כללות מעשינו ועבודתנו כל זמן הגלות (שאפילו לאחרי מ"ת, ולאחרי עבודת גדולי ישראל במשך כל הדורות, נמשכת עדיין אריכות הגלות) — כיון שצריך להשלים בירור ואסיפת ניצוצות הקדושה שבכל העולם, ואז תבוא מיד הגאולה האמיתית והשלימה, באופן ש"לא עיכבן אפילו כהרף עין"¹⁶⁴.

וזהו גם הסיבה להליכת בני" ממקום למקום, כתורת הבעש"ט¹⁶⁵ על הפסוק¹⁶⁶ "מה' מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ", שכאשר יהודי מגיע למקום מסוים, עליו לדעת שההשגחה העליונה הביאה אותו לשם כדי ש"דרכו — דרך ה' — יחפץ", כי, פרנסה יכול הקב"ה ליתן לו גם במקומו, ומה שהגיע למקום זה, מקום רחוק כו', הרי זה בשביל לפעול הענין דבירור הניצוצות; וכפי שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר אודות חסיד ששלחו אותו למקום רחוק, וכתב מכתב שהוא נמצא שם לבד, בלי חסידי חב"ד כו', ואעפ"כ הורו לו להשאר שם, בכדי לפעול שם כו'.

יח. ובענין זה נכלל גם מה שהנהיג כ"ק מו"ח אדמו"ר בשנים האחרונות, שילכו לכמה מקומות שבהם נמצאים יהודים יראים ושלמים, אלא שחסרה אצלם ידיעה בתורת הבעש"ט (ועאכו"כ בנוגע לענינים הקשורים עם הרגש הלב, כמו אהבת ה' ועבודה בשמחה כו'), או שחסר עכ"פ בביאורה ע"י תורת חסידות חב"ד (שאו הרי זה ע"ד מ"ש המג"א¹⁶⁷ ש"אם אומר המשנה ואינו מבין אינו נקרא לימוד").

ובהקדמה:

ידוע¹⁶⁸ מאמר חסידים הראשונים בנוגע ל"ט כסלו, שההלשנה על תורת החסידות הוצרכה להיות ע"י איש ישראל דוקא, לפי שענין החסידות קשור עם בחינת היחידה, וכיון שבחינת היחידה היא רק אצל בני, ולא אצל אוה"ע, ש"בבואה דבבואה לית להו"¹⁶⁹, לכן דוקא ע"י

(163) ר"פ בשלח.

(164) מכילתא ופרש"י בא יב, מא.

(165) ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ג

ע' תקסא (נעתק ב"היום יום" יד חשון). ח"ה

ע' קג (נעתק ב"היום יום" י תמוז). ח"ו ע' תז

(נעתק ב"היום יום" ג אלול). ועוד.

(166) תהלים לו, כג.

(167) אר"ח ס"ג סק"ב.

(168) ראה סה"ש תורת שלום ע' 46

ואילך.

(169) יבמות קכב, א. וש"נ. וראה לקו"ת

תצא לו, ג ואילך. ובכ"מ.

בני יכולה להיות התנגדות לתורת החסידות, כדי שע"י ההעלם כו' תבוא התועלת בגילוי החסידות בהתגברות גדולה יותר.

ובהתאם לכך, הנה ככל שמתקרבים לביאת המשיח, צריכה להיות ההתנגדות דוקא מאלו שיש להם שייכות לתורת הבעש"ט, אלא שחסר אצלם בענין ד"יפוצו מעינותיך חוצה", שבכל מקום תתפשט ותומשך תורת הבעש"ט כפי שנתבארה באופן של הבנה והשגה ע"י תורת חסידות חב"ד.

וכדי שגם אצלם יהי ענין זה — אין זה נעשה מיני' ובי', אלא צריך לפעול זאת אצלם ע"י שבאים אליהם "פנים חדשות" (ע"ד שמצינו שע"י פנים חדשות ניתוסף בשמחת נישואין¹⁷⁰), ומעוררים אותם בדרכי נועם ודרכי שלום כו', עד שפועלים שהם בעצמם יתחילו לעסוק בהפצת המעיינות חוצה מתוך חיות ולהט ("קאָכץ זיך אין דעם"), באופן שנעשה ענין שלהם, ואדרבה: הם יפעלו בזה ביתר שאת כו'.

וזו תהי' הכנה והתחלת קיום היעוד²² "מלאה הארץ דעה את ה'", בגאולה העתידה, שאף אחד מישראל לא ישאר בגלות¹⁷¹, וכן בתורה לא ישאר ענין בגלות — ללא ביאור בהרחבה ועומק כו', עד למרחב בלי קץ, כפי שיהי' בתורתו של משיח שילמד את כל העם, באופן של ראי'¹⁷², שעל ידה תופסים ריבוי פרטים בבת אחת, ובאופן של תכלית ההתאמתות כו'.

יט. וזהו תוכן המנהג לערוך ביו"ט "תהלוכה" כו'.

ולהעיר, שכללות ענין ההליכה ברגל — שע"י נעשה עילוי גם בראש כו', שכן הוא בתורה שגם בה ישנם החילוקים דראש ורגל, כידוע¹⁷³ בענין "זאת התורה אדם"¹⁷⁴ — קשור עם ענין העלי' לרגל בכל יו"ט, ועז'נ¹⁷⁵ "מה יפו פעמיך בנעלים גו'"; וקשור במיוחד עם חג הפסח, שהרי ביצי"מ נאמר¹⁷⁶ "נעליכם ברגליכם", וכן בגאולה העתידה נאמר¹⁷⁷ "והניף ידו על הנהר בעים רוחו (דקאי על רוחו של משיח) .. והדריך בנעלים".

(174) חוקת יט, יד. וראה לקו"ש חכ"ג ע' 141. וש"נ.

(175) שה"ש ז, ב. וראה סוכה מט, ב. וש"נ. שהש"ר עה"פ (פ"ז, ב (א)).

(176) בא יב, יא.

(177) ישעי' יא, טו.

(170) ראה שו"ע אה"ע סס"ב ס"ז.

(171) ראה גם

(172) ראה לקו"ת שבהערה 61.

(173) ראה סה"מ קונטרסים ח"ב שלו,

סע"ב ואילך. תש"א ע' 99. סה"ש תש"ג ע'

3. תו"מ חס"ד ע' 264. חס"ו ע' 108.

ואשרי חלקם וגדול זכותם של כל אלו שהשתתפו בתהלוכה, וכיון שהי' בזה ענין של צער — הנה "לפום צערא אגרא"¹⁷⁸, ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר¹⁷⁹: עמדו הכן כולכם, "כולנו כאחד", לקבל את הברכות שיומשכו למטה מעשרה טפחים ממקור הברכות — "ברכנו אבינו"¹⁸⁰, באופן שהטוב בריבוי והשלום בריבוי והתורה (ועאכו"כ פנימיות התורה) בריבוי כו'¹⁸¹.

ובודאי יאמרו כולם ביחד "לחיים", ויה"ר שיהי' "לחיים ולברכה", ו"לשנה הבאה בירושלים"¹⁸², שהפירוש בזה¹⁸³, שהגאולה באה תיכף ומיד, ובדרך ממילא נהי' לשנה הבאה בירושלים, "ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים"¹⁸².

* * *

כ. ידוע גם המנהג¹⁸⁴ לשתות ד' כוסות יין בסעודת משיח שבאחרון של פסח.

וכיון שכל הענינים צ"ל בשלימות,

— כולל גם מנהגי ישראל, ועאכו"כ מנהג שנקבע ע"י נשיא בישראל, נשמה כללית, ונתפרסם ע"י הנשיא ממלא מקומו, ובפרט שזהו מנהג הקשור עם חג הפסח, שלהיותו "ראש לרגלים"¹⁸⁵ הרי כל פרט שבו הו"ע כללי (וכנ"ל (סט"ז) שאין אומרים "חסל סידור פסח"),

ומה גם שזהו מנהג הקשור עם מספר ד', שמורה על ענין השלימות — דאף שישנה גם השלימות שבמספר ג', כמו ג' עולמות ביי"ע, הרי עיקר השלימות היא כשניתוסף גם עולם האצילות, שאז הם במספר ד'. וכמו בשם הוי', שם העצם וכו'¹⁸⁶, ששלימותו כשיש בו ד' אותיות (אף שעיקר השם הם ג' האותיות הו"ה, והיו"ד רק משמשת על הפעולה שהיא בלשון הוה ותמיד¹⁸⁷), ועד"ז בנוגע לד' הכוסות, שהם כנגד (ד' עולמות

(178) אבות פ"ה מכ"א.

(179) אג"ק שלו ח"ד ריש ע' רעט. וש"נ.

(180) נוסח ברכת "שים שלום" בתפלת

(181) העמידה. וראה תניא פל"ב.

(182) ראה אסת"ר בסופה.

(183) נוסח הגש"פ.

(184) ראה סה"ש תש"ח ריש ע' 200.

(185) ראה ר"ה ד, א.

(186) ראה ר"ה ד, א.

(187) ראה שעה"ה"א שבהערה 69.

(178) אבות פ"ה מכ"א.

(179) אג"ק שלו ח"ד ריש ע' רעט. וש"נ.

(180) נוסח ברכת "שים שלום" בתפלת

(181) העמידה. וראה תניא פל"ב.

(182) ראה אסת"ר בסופה.

(183) נוסח הגש"פ.

(184) ראה סה"ש תש"ח ריש ע' 200.

(185) ראה ר"ה ד, א.

(186) ראה ר"ה ד, א.

(187) ראה שעה"ה"א שבהערה 69.

אבי"ע¹⁸⁸, שהם כנגד¹⁸⁹ ד' אותיות שם הוי"ו¹⁹⁰ — שדוקא אז ישנו ענין השלימות (ולכן אמירת ברכה אחרונה היא לאחרי כוס רביעי, אע"פ שברכה ראשונה מברכים על כל כוס בפ"ע¹⁹¹) —

הרי הגיע הזמן — והעולם כבר מוכשר וראוי לכך — שתורה והוראה זו תתקבל בכל מקום ומקום שמגעת, אצל כאו"א ששומע זאת כו'.

כא. והענין בזה:

ד' כוסות דימים הראשונים קשורים עם הגאולה ממצרים, וד' כוסות דאחרון של פסח קשורים עם הגאולה העתידה לבוא בימות המשיח¹⁹² (כנ"ל (ס"ג) שאודותה מדובר בארוכה בהפטרת היום).

וזוהו הטעם שהמנהג דשתיית ד' כוסות באחרון של פסח נתגלה כשהולכים ומתקרבים לביאת המשיח — כו"כ שנים לאחרי ש"הניצנים נראו בארץ¹⁹³, החל משנת ת"ק דאלף הששי¹⁹⁴, שהיא בדוגמת ערב שבת לאחרי חצות היום¹⁹⁵, שאז התחיל גילוי תורת החסידות ע"י הבעש"ט עד לאופן שיפוצו מעינותיך חוצה — החל משנת תרס"ו, שבה נתגלה בתורת החסידות ה"המשך" הידוע בגודל הפלאותו כו', שהוא בבחי' "טועמי' חיים זכו"¹⁹⁶ ללימוד תורתו של משיח¹⁹⁷.

וענין זה הוא באופן שמקשרים את גילוי החסידות עם דבר גשמי (שתיית יין), כמבואר בדרשות הר"ן¹⁹⁸ שעיי"ז נעשה קיום לדבר כו'.

כב. ובנוגע לפועל:

יקיימו עתה המנהג דשתיית ד' כוסות — החל מתלמידי התמימים, וכל ההולכים בדרכיו של נשיא דורנו.

ויעשו זאת ביחד עם החלטה גמורה ותקיפה להוסיף בלימוד

188) ראה פע"ח שער חהמ"צ פ"ז. סידור האריז"ל במקומו.

189) ראה ע"ח ש"ג פ"א. שמ"ב פ"א-ב.

190) סי' של"ה — הובא בהגש"פ עם לקוטי טעמים ומנהגים ע' ת. וראה אוה"ת נ"ך ישע"י ריש ע' קצו. סה"מ תרל"ב ס"ע ריג.

191) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סוסתע"ד. וש"נ.

192) ראה שיחת יום אחש"פ תש"ד ס"ה (סה"ש תש"ד ע' 111). וראה גם שיחת

אחש"פ תשכ"ב ס"ז (תו"מ חל"ג ריש ע' 335). וש"נ.

193) שה"ש ב, יב.

194) ראה אוה"ח ר"פ צו. פינחס כו, יט.

וראה גם התועדויות תש"ג ח"ב ע' 183. וש"נ.

195) ראה סה"ש תש"ט ע' 331. וש"נ.

196) ראה לקו"ש ח"כ ריש ע' 173. וש"נ.

197) ראה גם שיחת אחש"פ תשל"ב ס"ב (תו"מ חס"ח ע' 164). וש"נ.

198) דרוש ב. וראה רמב"ן לך לך יב, ו.

לבוש על הרקאנטי לך לך שם.

החסידות, ובאופן של לימוד המביא לידי מעשה, החל מאהבת ה' ויראת ה', כלשון הכתוב¹⁹⁹: "דע את אלקי אביך" — ע"י לימוד הענינים דסדר השתלשלות וספירות וכו', ועי"ז — "ועבדהו בלב שלם", וכמ"ש הרמב"ם²⁰⁰ "היאך היא הדרך לאהבתו ויראתו בשעה שיתבונן האדם וכו'".

וכל זה — באופן של חירות, במכ"ש וק"ו מענין החירות שבד' כוסות דימים הראשונים, ועד לחירות האמיתית שתהי' בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בעגלא דידן.

* * *

כג. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.

* * *

כד. בהמשך להאמור לעיל אודות הגאולה העתידה לבוא ע"י משיח, הנה כיון שרוצים שהגאולה תהי' בשלימות, הרי מובן שענין השלימות צ"ל גם בהכנה שע"י עבודת האדם באופן ד"קב שלו", שעל זה אמרו רז"ל³ "אדם רוצה בקב שלו מתשעה קבים של חבירו".

ובהקדים — שהענין ש"אדם רוצה בקב שלו מתשעה קבים של חבירו" הוא לא רק בנוגע לחבירו כפשוטו למטה, אלא גם בנוגע ל"חבירו" למעלה — "רעך ורע אביך .. אל תעזוב²⁰¹ זה הקב"ה" (כמובא בפרש"י²⁰²), שמזה מובן גודל המעלה ד"תשעה קבים של חבירו", ואעפ"כ, "אדם רוצה בקב שלו" — לא מצד הגוף כו' (שהרי הגוף בודאי יעדיף "תשעה קבים", גם אם הם של חבירו, יותר מקב אחד שלו), אלא מצד הנשמה, שהיא "חלק אלקה ממעל ממש"²⁰³, וטעם הדבר, לפי שרצונו של הקב"ה שתהי' עבודת האדם בכח עצמו, ורק לאח"ז תומשך לו הברכה מלמעלה, כמ"ש²⁰⁴ "וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה", ועד שהמשכת הברכה תהי' שלא לפי ערך עבודתו ויגיעתו, אלא כמארז"ל²⁰⁵ "יגעת ומצאת", באופן של מציאה, שבאה "בהיסח הדעת"²⁰⁶. ולא עוד אלא שגם הענינים דלמעלה נפעלים ע"י עבודת האדם,

(203) תניא רפ"ב.

(204) פ' ראה טו, יח.

(205) מגילה ו, ריש ע"ב.

(206) סנהדרין צז, א.

(199) דברי הימים א כח, ט. וראה תניא

קו"א קנו, ב.

(200) הל' יסוה"ת פ"ב ה"ב.

(201) משלי כז, יו"ד.

(202) שבת לא, א (ד"ה דעלך).

וכמו בנוגע לענין המלוכה, שהקב"ה מבקש מבנ"י "שתמליכוני עליכם"²⁰⁷, ועי"ז נעשה הקב"ה גם "מלך על כל הארץ"²⁰⁸, וכמודגש גם בנוסח הברכה: "אלקינו" (אלקה שלנו, של בנ"י), ועי"ז נעשה גם "מלך העולם".

וזהו גם מה שאמרו רז"ל²⁰⁹ "אדם מקדש עצמו מעט, מקדשין אותו הרבה, מלמטה, מקדשין אותו מלמעלה", כידוע הפירוש בזה²¹⁰, שכל מה ש"אדם מקדש את עצמו" הרי זה רק "מעט" (בכמות) ו"מלמטה" (באיכות)²¹¹ לגבי מה ש"מקדשים אותו הרבה (בכמות) מלמעלה" (באיכות), שהרי "עשר קדושות הן"²¹², ואעפ"כ, כדי שיהיו "מקדשים אותו הרבה .. מלמעלה", צריך תחילה "לקדש עצמו מעט .. מלמטה". ומזה מובן גם בנוגע לגאולה העתידה, שצריכה להיות הכנה לזה ע"י עבודת האדם ב"קב שלו", באופן ש"במדה שאדם מודד בה מודדין לו"²¹³, ועד שכבר בימי הגלות האחרונים צ"ל הענין ד"טועמי' חיים זכו"¹⁹⁶, כמובא בשו"ע²¹⁴ בנוגע לשבת ש"יש לטעום התבשילים בערב שבת ויש לטעום מכל תבשיל ותבשיל".

כה. אך עדיין צריך להבין:

בנוגע לגאולה העתידה — הנה למרות מ"ש בירושלמי⁷⁴ ש"גאולתן של ישראל .. קימעא קימעא", כ"איילת השחר שבקע אורה", דהיינו בדרכי הטבע, הרי ישנו פסק הרמב"ם²¹⁵ (שבודאי ידע דברי הירושלמי הנ"ל) שהגאולה תהי' באופן ש"יעמוד מלך מבית דוד .. וילחם מלחמות ה' וכו'", עד ש"בנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל", היינו, שתהי' באופן נסי' כו'²¹⁶.

ויתירה מזה, שבנסים גופא — שיש בהם כמה דרגות, כמובן ממארז"ל²¹⁷ על הפסוק⁷³ "ה' נסי", ש"משה ניסן של ישראל כו' ניסו של משה הקב"ה" — יהיו אז נסים נעלים ביותר, כמ"ש²¹⁸ "כימי צאתך

207) ר"ה טז, סע"א. וש"נ.	213) מגילה יב, ב. וש"נ.
208) זכר' יד, ט.	214) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סוסר"ג.
209) יומא לט, רע"א. וראה תניא ספכ"ז. וש"נ.	
210) ראה גם אג"ק חכ"ד ע' כט. תו"מ	215) הלי' מלכים ספי"א.
חנ"ג ע' 366. חס"ט ע' 236. חס"ט ע' 63.	216) ראה גם תו"מ חל"ו ס"ע 132. ריש ע' 316. ועוד.
211) ראה גם שיעורים בספר התניא	217) ב"ר פנ"ט, ה.
ספי"ב.	218) מיכה ז, טו.
212) כלים פ"א מ"ו.	

מארץ מצרים אראנו נפלאות", היינו, שהנסים שבגאולה העתידה יהיו באופן של "נפלאות" — שלא בערך אפילו לגבי הנסים העצומים שהיו ביצי"מ²¹⁹.

ועפ"ז צריך להבין בנוגע להכנה אל הגאולה ע"י עבודת האדם ב"קב שלו" — איך אפשר לדרוש מכל אחד מישראל (כאמור לעיל (סי"ח) שהגאולה העתידה תהי' באופן שאף אחד מישראל לא ישאר בגלות) שבתור הכנה לגאולה העתידה יעשה "נסים ונפלאות"!!

כו. והביאור בזה:

התחלת עבודת האדם היא — "ואהבת את ה' אלקיך"²²⁰, וכיון שאהבה היא השורש של כל מצוות עשה, כולל גם מצות יראת ה', שהיא השורש של כל מצוות לא תעשה²²¹, נמצא, שהציווי "ואהבת גו'" כולל את כל המצוות.

וסדר העבודה בזה הוא מן הקל אל הכבד — תחילה "בכל לבבך", ואח"כ "ובכל נפשך", ועד לשלימות העבודה — "בכל מאדך"²²⁰, שפירושו "בכל ממונך", וגם "בכל מדה ומדה שהוא מודד לך"²²² (בין מדה טובה בין כו', שצריך "לקבלינהו בשמחה"²²³), שזוהי עבודה שלמעלה ממדידה והגבלה.

ולדוגמא — בנוגע למצות צדקה, שגם אם נדמה לו, ויתכן שכן הוא באמת, שכבר נתן ריבוי צדקה, לא רק מעשר, שזוהי מדה בינונית, אלא אפילו חומש, שזהו הידור מצוה²²⁴ — אומרים לו שכדי שענין זה יהי' באופן ד"עושיין רצונו של מקום"²²⁵, צ"ל נתינת הממון עבור עניניו של הקב"ה ללא חשבונות, גם לא חשבונות של קדושה — "בכל ממונך"; וכיון ש"ממונו של אדם מעמידו על רגליו" (כדרשת חז"ל²²⁶ על הפסוק²²⁷ "ואת כל היקום אשר ברגליהם"), הרי מובן שנתנית הצדקה באופן ד"בכל ממונך" פועלת להעמיד ולהגבי' את כל הגוף כו'.

וזוהו גם החילוק שבין פרשה ראשונה דק"ש לפרשה שני', שבפרשה ראשונה נאמר גם "בכל מאדך", משא"כ בפרשה שני' נאמר רק

(219) ראה אוה"ת נ"ך עה"פ (ע' תפו וואילך). וש"ג.
 (220) ואתחנן ו, ה.
 (221) תניא פ"ד. וראה גם "פירוש" לרמב"ם הלי' יסוה"ת רפ"ב.
 (222) ברכות רפ"ט. ספרי ופרש"י עה"פ.
 (223) פסחים קט"ז, א. וש"ג. הובא בפרש"י עה"פ.
 (224) רמב"ם הל' מתנ"ע פ"ז ה"ה. טושו"ע י"ד רסרמ"ט.
 (225) ראה ברכות לה, ב ובחדא"ג מהרש"א שם. לקו"ת שלח מב, ג. ובכ"מ.
 (226) פסחים קט"ז, א. וש"ג. הובא בפרש"י עה"פ.
 (227) עקב יא, ו.

"בכל לבבכם ובכל נפשכם"²²⁸, שגם על זה מגיע שכר גדול, כמ"ש²²⁹ "ונתתי מטר ארצכם וגו'", אבל אעפ"כ הרי זה באופן ד"ואספת דגנך"²²⁹, ש"מלאכתן נעשית על ידי עצמן" (ולא באופן ש"נעשית ע"י אחרים, שנאמר²³⁰ ועמדו זרים ורעו צאנכם"²³¹), כיון שעדיין חסרה העבודה ד"בכל מאדך", שרק היא בבחינת "עושין רצונו של מקום"²²⁵.

פז. וכללות העבודה באופן ד"בכל מאדך" לגבי העבודה ד"בכל לבבך ובכל נפשך" — היא בבחינת "נפלאות":

גם העבודה ד"בכל לבבך" היא בבחינת נס, שהרי הפירוש ד"בכל לבבך" הוא ב"שני יצריך"²²², שגם היצירה נהפך לאהבה את ה', שזהו ע"ד מ"ש לעתיד לבוא "וגם אויביו ישלים אתו"²³², "זה הנחש"²³³ (כמו בהתחלת הבריאה שנחש הקדמוני הי' "שמש גדול"²³⁴); ועאכ"כ העבודה ד"בכל מאדך" שהיא בבחי' "נפלאות" אפילו לגבי ה"נס" שבעבודה ד"בכל לבבך".

ומזה מובן שההכנה לענין ד"אראנו נפלאות" בגאולה העתידה ע"י עבודת האדם באופן ד"קב שלו" היא — העבודה באופן ד"בכל מאדך", למעלה ממדידה והגבלה, והיינו, שנוסף על שלימות העבודה ב"סור מרע ועשה טוב", צריכה להיות העבודה באופן דלפנים משורת הדין, בהוספת הידור מדילי' — מיוסד על המבואר בשו"ע ובדברי הפוסקים, עד לכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש,

והרי כללות ענין החידוש של תלמיד ותיק קשור עם ביאת המשיח — שזהו אחד הביאורים²³⁵ לכך שדוקא בדורות האחרונים ניתוספו חומרות והידורים ומנהגים טובים שלא היו בדורות שלפנ"ז שעליהם אמרו²³⁶ "אם ראשונים בני מלאכים" או "ראשונים בני אנשים", כיון שכל שהולכים ומתקרבים לביאת המשיח, שחושך העולם הולך ומתגבר, צריך להוסיף באור הקדושה, ובהתאם לכך סיבב הקב"ה שמזמן לזמן יתגלו ויתחדשו ענינים נוספים, כפי שמצינו בכללות התורה, ולדוגמא: פרשת נחלות נאמרה רק לסוף ארבעים שנה²³⁷, ועירובין ונטילת

(228) שם, יג.	(234) סנהדרין נט, ב.
(229) שם, יד.	(235) ראה גם ת"מ חס"ב ס"ע 344
(230) ישע"י סא, ה.	ואילך. וש"נ.
(231) ברכות שם.	(236) שבת קיב, ב. וראה לקו"ש חט"ו ע'
(232) משלי טז, ז.	281 הערה 14. וש"נ.
(233) ב"ר רפנ"ד.	(237) פינחס כז, א ואילך.

ידיים תיקן שלמה²³⁸, ועד"ז בנוגע למשנה וגמרא ופירושיהם ע"י גדולי ישראל האמיתיים, באופן ש"ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא"²³⁹.

והעבודה האמורה לעיל באופן ד"נפלאות" — שתהי' אצל כל אחד באופן ד"קב שלו", שעל ידה יומשכו לו גם התשעה קבים של חבירו²⁴⁰, הן בנוגע לענינים שבין אדם לחבירו והן בנוגע לענינים שבין אדם למקום — תהי' ההכנה לענין ד"אראנו נפלאות" דלעתיד לבוא, ועד לענינים שעליהם נאמר²⁴¹ "עין לא ראתה אלקים זולתך", למעלה מכל מה שנתבאו כל הנביאים, בגאולה האמיתית והשלימה, כפי שהבטיחה תורה ש"סוף ישראל לעשות תשובה .. ומיד הן נגאלין"²⁴², בגאולה האמיתית והשלימה בקרוב ממש.

* * *

(238) שם יד, סע"ב. וש"נ.

(239) ראה תענית ט, א ובפרש"י. תוס' ישנים יומא לח, ב. זח"ג רכא, א. זו"ח קה, א.

(240) ראה גם

(241) ישעי' סד, ג. וראה ברכות לד, ב.

(242) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

הוספה

א

בי"ה. יו"ד אייר תשי"ד

ברוקלין

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מז' אייר בו כותב אודות השתדלותו עתה להגדיל את הישיבה ע"י הוספת כתות ומתאונן על מה שחלק מההורים לע"ע אינם מסכימים על זה.

הנה כבר ידוע פסק דין רבותנו הק' ששמענוהו כמה פעמים מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, טובה פעולה אחת מאלף אנחות, ועאכו"כ שטובות פעולות רבות מאיזה אנחות, וכשירבה בפעולותיו וימשיך לזה (אריינציהען) את הבע"ב בודאי יצליח בעבודתו בקדש בהישיבה הק' וכן גם בעניניו הפרטים.

אינו מזכיר ע"ד בריאותו ובריאות כל ב"ב שיחיו ובודאי הכל שלום.

בודאי למותר לעורר אשר אף גם שבטח זוגתו הרבנית תחי' ממשיכה בפעולותי ובהשפעתה על נשי ובנות ... , הנה גם בזה צריך להוסיף מזמן לזמן וכפסק רז"ל מעלין בקדש וכל המוסיף מוסיפין לו.

בברכת הצלחה, המחכה לבשו"ט.

א

פסק דין רבותנו הק' ששמענוהו .. מכ"ק מו"ח אדמו"ר .. טובה פעולה אחת מאלף אנחות: ראה לקו"ד ח"ב שנה, א. אג"ק אדמו"ר מהור"צ ח"ב אגרות שפב"ג; תסו (ע' ע; ע' עב; ע' רכו). חט"ז אגרת ו'קנב (ע' תלו — נעתק ב"היום יום" ח אדר שני). ובכ"מ. וכפסק רז"ל מעלין בקדש: ברכות כח, א. וש"נ. וכל המוסיף מוסיפין לו: ביצה טז, א.

ב

בי"ה. יב' מני"א תשט"ו

ברוקלין

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מגי' מני"א, בו כותב שמצב הפרנסה חלוש ויש לו חובות
ובמילא שרוי בעצבות כו', אם עליו לחפש עבודה לאיזה שעות ביום.

הנה בכלל נכון הדבר ובלבד שלא יכביד על זוגתו תחיי יותר מדי הענינים
הנוספים שיהי עלי' למלאות עיי"ז. ובודאי זכור יזכור המובא בספרים הק'
ובספרי חסידות בפרט אשר ענין חנות ועבודה וכו' הרי זה אינו אלא הכלי
לפרנסה שענינה שכשישנה ברכה במקור וממשיכים מלמעלה, הרי יש במה
לקבל, שמזה מובן ופשוט שעוד יותר השתדלות צריכה להיות שתהי' הברכה
במקור ושימשיכו מלמעלה למטה, וזה נעשה עיי' הוספה בתורה ומצות
להמשיכה למטה ממש עיי' צדקה בגשמיות וכמבואר באגה"ק לרבנו הזקן,

והנה מובן אשר כאו"א מישראל ובפרט אני"ש והתמימים עליהם לעשות
בתורה ומצות גם מבלי טעמים הנ"ל, אבל אם מאיזה סיבה לא נעשה זה או
שחסר בשלימות הדבר, הרי כבר פסקו רז"ל לעולם יעסוק אדם בתומ"צ שלי"ש
עכ"פ שמתוך שלא לשמה בא לשמה, ומובן שכל זה הוא נוסף על שלשת
השיעורים השווים לכל נפש מתקנת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע
בחומש תהלים ותניא הידועים, שבודאי שומרם לקיימם.

בברכה לבשו"ט בכל הנ"ל

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

ב

המובא בספרים הק' ובספרי חסידות בפרט: ראה בארוכה דרמ"צ קו, א ואילך (מצות תגלחת
מצורע). קונטרס ומעין מאמר יז ואילך. ובכ"מ.

וכמבואר באגה"ק לרבנו הזקן: ראה שם ס"ג. ועוד.

פסקו רז"ל לעולם יעסוק אדם בתומ"צ של"ש [=שלא לשמה] כו': פסחים נ, ב. וש"נ. וראה
רמב"ם הלי' ת"ת פ"ג ה"ה. הלי' תשובה פ"י ה"ה. טושו"ע י"ד סרמ"ו ס"כ. הלי' ת"ת לאדה"ז
פ"ד ס"ג ובקו"א שם.

ג

בי"ה, בי שבט תשי"ח
ברוקלין

הרה"ח אי"א נוי"נ וכו' מוה' שמואל אלעזר שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מדי טבת,

בעת רצון יזכירו את כל אלו שכותב אודותם, על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע להמצטרך להם.

ובמ"ש שהזמינוהו להכנס בחברה אשר דתית היא ויש בה גם קבי"ע לתורה וכו',

הנה אינו כותב כלל מהו הצד השלילי שבוה, אף שמסיים כי הי' שבע רצון לו לא הציגו לו להכנס בחברה. ולמה? והרי כיון שכנראה גם ממכתבו יש אפשרויות על ידי כניסה זו להשפיע על מהלכי העניינים לימין, הרי כדאי לנצל הזדמנות זו.

נתקבלו ידיעות סותרות בהנוגע להשקו"ט דועה"פ והחלטותיו בשאלת קואליציא וכן בהנוגע להיחסים עם הפעילים. ובטח אם יש ידיעות מדויקות בבירור מצב האמיתי בהנ"ל, יכתוב גם עד"ז.

בברכה לבשו"ט בעניינים הפרטים ובעניינים הכלליים, אשר זב"ז תלוי, ויה"ר שיהי' בשו"ט בכהנ"ל

מ. שניאורסאהן

נ.ב. כבקשתו נשלח המכתב דחוף.

ג

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה (דורון, תש"ע).

מוה' שמואל אלעזר: שאולזון, ירושת"ו. אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"ד אגרת ט"ט, ובהנסמן בהערות שם.

קב"ע: = קביעות עתים.

דועה"פ: = דועד הפועל (של אגודת ישראל).

קואליציא: ראה גם אגרות אליו — אג"ק ח"א אגרת ג'תרעז. ח"כ אגרת ז'תשיד.

הפעילים: הם "פעילי המחנה התורתי" (יד לאחים). — ראה אודותם אג"ק ח"ד אגרת

א'קצח. ח"ה אגרת א'תמח (אליהם). ח"י אגרת ג'קלב (אליהם). ח"א אגרת ג'תרצג. ח"ב

אגרת ד'קמ. ח"ג אגרת ד'תמג. ח"ד אגרת ה'כג. ה'עא. ח"ז אגרת ה'תתצד. ח"ט אגרת

ז'רצב. ח"ה אגרת ט'תקח. ובכ"מ.

ועד הנחות בלה"ק

מכון להוצאה לאור תורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

Lahak Hanochos Inc. 788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 604-2610 Email: info@lahak.org

ב"ה. ימים הסמוכים ליום הבהיר י"א ניסן, ה'תשפ"ב – מאה ועשרים שנה.

שהחיינו וקיימנו והגיענו

הננו שמחים לבשר
כי ניתן להשיג את הספר

תורת מנחם כרך עו

הכולל את מאמרי דא"ה ושיחות קודש
מי"א ניסן עד י"ב תמוז ה'תשל"ד

*

כן ניתן להשיג את ע"ה כרכים הראשונים
ואת סדרת ספרי המאמרים תשי"א – תשל"ה

בחנויות הספרים המובחרות
ובחנוות הספרים קה"ת בארה"ב ובאה"ק

www.lahak.org

או בטלפון: בארה"ב 718-604-2610; באה"ק 018-9606-03

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת ר' **מנחם מענדל** ע"ה
בן הרה"ח הרה"ת ר' **יהושע זעליק הכהן** ע"ה
נלבי"ע ה' תמוז, ה'תשפ"א
בקשר עם יום סיום אמירת קדיש
ד' אייר, ה'תשפ"ב

ולעילוי נשמת

זוגתו מרת **גאלדא** ע"ה
בת הרה"ח הרה"ת ר' **מרדכי ירחמיאל חיים לימא** ע"ה
נלבי"ע ליל ש"ק פי אמור, י"ט אייר, ה'תשפ"א

אַרְאָנָאוּ

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות משפחתם
שיחיו לאריכות ימים ושנים טובות